

PÄÄKIRJOITUS

Asiakas- ja potilasturvallisuuden ”Must win -battles”

”**M**ust-win battle” on yksi keskeisistä strategiatyöhön liittyvistä käsitteistä. Sillä tarkoitetaan johdon valitsemaa strategisesti tärkeää ponnistusta, jonka onnistuminen on kriittistä menestyksen kannalta ja johon panostetaan merkittävästi. Monien kehitystarpeiden joukosta ei ole aina helppoa tunnistaa niitä kaikkein olennaisimpia tehtäviä. Kysymys, mistä ainakaan ei voi tinkiä, voi silloin olla avuksi. Jotta saavuttaisimme asetetut tavoitteet, on ymmärrettävä, mihin panostaa voimavaroja, kenen on toimittava ja missä järjestyksessä toimitaan.

Kansallinen asiakas- ja potilasturvallisuusstrategia ja toimeenpanosuunnitelma julkaistiin 24.2.2022. Valitettavasti tuo päivämäärä jää maailmahistoriaan aivan toisenlaisessa turvallisuusmerkityksessä. Asiakas- ja potilasturvallisuusstrategian, kuten kaikkien strategioiden, toimivuus testataan käytännössä. Strategian onnistumisen edellytykset ovat paremmat

silloin, kun millään taholla ei ole vastakkaisia tavoitteita. Ja kenelläpä olisikaan vastaansanomista asiakas- ja potilasturvallisuuden parantamiseen!

Asiakas- ja potilasturvallisuusstrategian toimeenpanon koordinointi palvelunjärjestäjien ja -tuottajien parissa on osoitettu Asiakas- ja potilasturvallisuuskeskukselle. Keskuksen johdolla valmistellaan parhaillaan toimenpideohjelmaa ja tuotetaan materiaalia hyvinvointialueiden tueksi. Kaksitoista valtakunnallista suunnitteluryhmää priorisoi tavoitteita ja laatii tiekarttoja tuleville vuosille. Haluamme olla asiakas- ja potilasturvallisuuden mallimaa vuoteen 2026 mennessä. Otamme käyttöön parhaat turvallisuutta varmistavat käytännöt ja luomme seurantaan tarvittavat mittarit. Päällimmäisenä tavoitteena on, että vältämme kaiken vältettävissä olevan haitan.

Asiakas- ja potilasturvallisuusstrategiassa on lääkitysturvallisuudelle asetettu kunnianhimoiset tavoitteet. Erityistä huomiota kohdis-

Ikonen T: Asiakas- ja potilasturvallisuuden ”Must win -battles”.
Dosis 38: 141–143, 2022

tetaan lääkehoidon turvallisuuspoikkeamien kansalliseen seurantaan. Nykyiset ilmoitusmenettelyt ovat riittämättömät kehittämis-kohteiden tunnistamiseksi tai turvallisuuden tason seuraamiseksi. Tartumme haasteeseen, joka koskee ammattilaisten yhtenevää ja riittävää osaamista, ja tehostamme Turvallinen lääkehoito -oppaan jalkautumista. Kansallisen lääkityslistan kehitystyö jatkuu, ja erityisesti riittävä tietoihin pääsy tulisi varmistaa kaikille niille, jotka osallistuvat lääkehoitoprosessiin. Näinhän ei vielä ole.

Samankielisten kesken on helppo toimia, mutta parhaatkaan suunnitelmat eivät aina muutu teoiksi. Puhutaan implementaatiokuilusta. Kuilu syntyy, kun tieto ei kulje tai toimeenpanoa ei vastuuteta, valtuuteta tai varusteta riittävän yksiselitteisesti. Tämän implementaatiokuilun ylittämiseksi tarvitaan johtajuutta kaikilla organisaatiotasolla. Tietoisuuden siitä, että turvallisuus on kriittinen voimavara, on heijastuttava kaikkiin päätöksiin, valintoihin ja tekoihin. Kehityksen askeleita ei oteta sattumalta. Matkavarusteiksi tarvitaan tutkittua tietoa parhaista käytännöistä ja niiden levittämisestä.

Asiakas- ja potilasturvallisuuden perusta on lainsäädännössä, ja strategia osoittaa lähivuosien tavoitteet. Vasta sitten kun päättäjät, johtajat ja kaikki ammattihenkilöt asettavat turvallisuuden etusijalle, sillan rakentaminen implementaatiokuilun yli kohti asiakas- ja potilasturvallisuusstrategian tavoitteiden täyttymistä voi alkaa. Olisiko nyt oikea hetki?

Tuija Ikonen

Johtaja, professori
Pohjanmaan hyvinvointialue
Asiakas- ja potilasturvallisuuskeskus
tuija.ikonen@ovph.fi

Kirjallisuus

Asiakas- ja potilasturvallisuusstrategia ja toimeenpanosuunnitelma 2022–2026. Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisuja 2022:2. Sosiaali- ja terveysministeriö, Helsinki, 2022 (viitattu 19.5.2022).
https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/163858/STM_2022_2.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Ikonen T: Asiakas- ja potilasturvallisuuden "Must win -battles".
Dosis 38: 141–143, 2022